

Αντιναύαρχου Δρα Στυλιανού Πολίτη Από τη Σύμη στις 7 Μαΐου του 1945 μέχρι την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου

Η πρώτη Συμφωνία για την άνευ όρων παράδοση της Δωδεκανήσου
και ο ρόλος των συμμαχικών Πλοίων
Α/Τ ΚΡΗΤΗ και Η.Μ.Σ. EXMOOR

Στις 9 Μαΐου 1945 ο Ναύαρχος Κάρλ Ντένιτς (Karl Doenitz) υπογράφει την άνευ όρων συνθηκολόγηση του Γ' Ράιχ. Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος είχε τελειώσει αφήνοντας πίσω του ερείπια χιλιάδες νεκρούς και τραυματίες. Η Ελλάδα μια ηρωική χώρα που τόσο καθοριστικός ήταν ο ρόλος της στην έκβαση του Αγώνα πανηγύριζε πρώτη. Ξεχωριστή ήταν και η χαρά των Δωδεκανησίων οι οποίοι έβλεπαν την ενσωμάτωση τους με την Μητέρα Ελλάδα να βρίσκεται στο κατώφλι. Τρεις μέρες πριν στις 7^η Μαΐου του 1945, κατέπλευσαν στον λιμένα της Σύμης δύο Αντιτορπικά. Ένα Ελληνικό το ΚΡΗΤΗ και ένα Βρετανικό το EXMOOR. Οι δύο Κυβερνήτες των πολεμικών εκ μέρους των Συμμάχων και ο Στρατηγός Ότο Βάγκενερ (Otto Wagener), μέχρι εκείνη τη στιγμή Διοικητής των Δυνάμεων του Άξονος στο Νοτιοανατολικό Αιγαίο, υπέγραψαν την άνευ όρων παράδοση της Δωδεκανήσου.

Ας πάρουμε όμως τα γεγονότα με τη σειρά. Από τον Οκτώβριο του 1944 τα γερμανικά στρατεύματα άρχισαν να αποχωρούν. Έμειναν όμως αποκλεισμένες οι Γερμανικές Δυνάμεις των Δωδεκανήσων. Όταν πλησίαζε το τέλος του ιδίου έτους, οι Ιερολοχίτες με επικεφαλής τον Συνταγματάρχη Χριστόδουλο Τσιγάντε μαζί με τους Άγγλους του Συνταγματάρχη Πήτερ Άκλαντ (Peter Acland) απελευθέρωσαν τη Σύμη. Η Ρόδος βρισκόταν σε αποκλεισμό. Συμμετείχε και το Αντιτορπικό ΚΡΗΤΗ με Κυβερνήτη τον τότε Πλωτάρχη και μετέπειτα Ναύαρχο Ιάσονα Θεοφανίδη Β.Ν., που από τα μέσα Φεβρουαρίου 1945, είχε ενταχθεί στον 22ο Συμμαχικό Στολίσκο. Στη Δύναμη αυτή συμμετείχαν άλλα τέσσερα Βρετανικά αντιτορπικά. Επικεφαλής ήταν το Η.Μ.Σ. EXMOOR, όπου ο Κυβερνήτης του ήταν ταυτόχρονα και ο Διοικητής. Οι περιπολίες ήταν συνεχείς. Το Α/Τ ΚΡΗΤΗ είχε αναλάβει τον ανατολικό τομέα ενώ τα συμμαχικά τον βορειοδυτικό. Οι Γερμανοί, παρά την δυσμενή γι' αυτούς εξέλιξη των γεγονότων διατηρούσαν υψηλό ηθικό. Από την άλλη μεριά κάθε ενέργεια τους υπαγορευόταν από τον αμείωτο φανατισμό τους. Κινούμενοι μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, προσπαθούσαν να κάνουν το μεγαλύτερο κακό όπου μπορούσαν. Όταν μάλιστα εντόπιζαν κανένα καΐκι κοίταγαν να το συλλάβουν. Αν προσπαθούσε αυτό να τους ξεφύγει τα επάκτια πυροβολεία τους το βούλιαζαν. Εκτός απ' αυτό την ίδια περίοδο οι Σύμμαχοι ήθελαν να εξουδετερώσουν αυτά τα πυροβολεία για να περιορίσουν τις αμυντικές δυνατότητες της Ρόδου. Δεν απέκλειαν το ενδεχόμενο αποβατικής ενέργειας. Γι' αυτούς λοιπόν τους λόγους διατάχθηκε το Α/Τ ΚΡΗΤΗ να προετοιμασθεί για βομβαρδισμό της θέσεως Αρχάγγελος όπου ήταν η κύρια βάση των Γερμανών και έλεγχε απόλυτα τις ανατολικές ακτές του νησιού. Η επιχείρηση αυτή έσπασε την μονοτονία της περιπολίας. Ο Κυβερνήτης του Ελληνικού αντιτορπικού, δεινός σολίστας του τσέλο στην ειρήνη αλλά και έμπειρος πυροβολητής στον πόλεμο, έδωσε τις απαραίτητες οδηγίες. Στις 30 Μαρτίου μετά τη δύση του ήλιου και μόλις σκοτεινίασε το Πλοίο πλησίασε το στόχο στα έξι ναυτικά μίλια, διερχόμενο σχεδόν μέσα από το ναρκοπέδιο, ελπίζοντας ότι θα αιφνιδιάσει τον εχθρό. Αμέσως άρχισε ταχύ συνεχές πύρ. Η σκόπευση εκτελέστηκε στην αρχή σε σημεία που είχαν καθορισθεί με βάση τις πληροφορίες από Έλληνες Πατριώτες. Αστραπιαία απάντησαν και οι Γερμανοί επιδεικνύοντας υψηλή ετοιμότητα. Οι

λάμπεις των πυροβόλων τους από την ακτή έδωσαν τα στοιχεία για τη διόρθωση της βολής. Το Πλοίο συνέχισε τον βομβαρδισμό ενώ δεχόταν καταγιισμό πυρός από τα επάκτια πυροβολεία. Η σκόπευση των Γερμανών δεν παρουσίαζε δυσκολίες. Πλήθος φωτιστικών βλημάτων έκαναν την νύκτα μέρα. Το Ελληνικό Πλοίο αναγκαζόταν να αλλάζει διαρκώς πορεία για τους να τους δυσχεραίνει. Ο Κυβερνήτης δεν ήταν διατεθειμένος να εγκαταλείψει την αποστολή του. Είχε διαταχθεί να πλήξει τις Γερμανικές θέσεις εξαντλώντας το 50% των πυρομαχικών του. Με το πέρας πυρομαχικών το Πλοίο απομακρύνθηκε προς ανατολάς. Η μονομαχία Πλοίου με πυροβολεία είχε λήξει επιτυχώς. Όπως διαπιστώθηκε μετά από επιτόπια έρευνα που έγινε αργότερα, τα Γερμανικά οχυρά σχεδόν καταστράφηκαν. Το πλοίο δεν υπέστη καμία ζημία ούτε υπήρξε καμία άλλη απώλεια, ούτε ένας τραυματισμός.

Με εξαίρεση αυτό το γεγονός συνεχίστηκαν κανονικά οι ανιαρές περιπολίες του 22ο Συμμαχικού Στολίσκου. Οι Γερμανοί τηρούσαν παθητική στάση. Αν και είχαν στη διάθεση τους τορπιλάκατους, δεν τις χρησιμοποίησαν. Τις φύλαγαν για να τις χρησιμοποιήσουν σε περίπτωση που θα εντόπιζαν τα παρατηρητήρια τους αποβατική δύναμη που θα απειλούσε το νησί. Ένα νησί καλά οχυρωμένο και προστατευμένο από θάλασσα από τις εκατοντάδες νάρκες που είχαν ποντίσει. Ήρθε όμως ο Μάιος του 1945 με το πρώτο χαρμόσυνο μήνυμα. Ο Βρετανός Διοικητής τους ανακοίνωσε ότι ο Γερμανός Διοικητής, ο Στρατηγός Οττο Βάγκενερ είχε διαταχθεί από τους ανωτέρους του να παραδοθεί. Επιθυμία του ήταν να παραδοθεί σε Έλληνες. Μόνο αυτούς αναγνώριζε σαν αντίπαλους! Το Συμμαχικό Στρατηγείο ήταν δυσαρεστημένο αλλά ο Γερμανός Στρατηγός ανένδοτος. Τελικά συμφωνήθηκε η διαδικασία. Χαράματα της 7^{ης} Μαΐου 1945, τα δύο συμμαχικά Αντιτορπιλικά το ΚΡΗΤΗ και το EXMOOR βρίσκονταν νότια από τον όρμο της Μαρμαρίδας της Μικράς Ασίας. Στις 05.00 φάνηκε να βγαίνει από τον λιμένα της Ρόδου μια Γερμανική Τορπιλάκατος που έφερε λευκή σημαία, τον αγκυλωτό σταυρό και το σήμα του Στρατηγού. Τα πυροβόλα της ήταν καλυμμένα και στη θέση στερεώσεως. Στις 06.00 είχε προσεγγίσει τα δύο Πλοία. Στην γέφυρα διακρίνετο ο Γερμανός Στρατηγός μαζί με τον Κυβερνήτη και τον Υπασπιστή του. Κανένας άλλος δεν βρισκόταν εξωτερικά στο Πλοίο. Διατάχθηκε να ακολουθήσει το ΚΡΗΤΗ τηρούμενη 200 μέτρα πρύνμηθεν αυτού. Δίπλα της το Βρετανικό Πλοίο έτοιμο να αντιμετωπίσει κάθε ενδεχόμενο. Δεν άργησαν να φθάσουν στη Σύμη όπου η Τορπιλάκατος παρέβαλε στις 08.00. Στην προβλήτα υπήρχαν Έλληνες κομάντος του Ιερού Λόχου με Άγγλους συναδέλφους τους. Τα Συμμαχικά Πλοία αγκυροβόλησαν και το Βρετανικό καθαίρεσε την βενζινάκατο για να παραλάβει τους Γερμανούς. Τα δύο Πλοία απέδωσαν τιμές με τους προβλεπόμενους συριγμούς. Ο Στρατηγός κατηφής ανταπέδωσε με στρατιωτικό χαιρετισμό. Οι Κυβερνήτες τον υποδέχθηκαν στην κλίμακα και τον οδήγησαν στο διαμέρισμα του Κυβερνήτη. Εκεί έγινε η Συμφωνία για την άνευ όρων παράδοση. Τα Γερμανικά στρατεύματα θα παρέμεναν όπως ήταν μέχρι να διατεθεί πλοίο για τη μεταφορά τους στη Γερμανία. Οι δύο Κυβερνήτες επίσης διαβεβαίωσαν τον Στρατηγό ότι θα ήταν απόλυτα σεβαστή η σωματική ακεραιότητα των Γερμανών καθώς και η στρατιωτική τους τιμή. Ο Βάγκενερ θα επέστρεφε στη Ρόδο με την Τορπιλάκατο έχοντας συνοδεία το Ελληνικό Αντιτορπιλικό. Τα Δωδεκάνησα επιτέλους ύστερα από εξακόσια χρόνια ήταν ελεύθερα. Η διαδικασία αυτή δεν είχε κρατήσει περισσότερο από πέντε λεπτά. Με αυτό τον τρόπο και κάτω από αυτές τις συνθήκες πραγματοποιήθηκε η Συμφωνία που απετέλεσε το πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Μητέρα Ελλάδα. Ας δούμε όμως τι έγινε στη συνέχεια μετά την παράδοση του Στρατηγού.

Οι Βρετανοί δεν αρκέστηκαν σ' αυτή τη Συμφωνία Θεώρησαν ότι έπρεπε να ξαναυπογραφεί παρουσία περισσότερων αντιπροσώπων χωρίς να λείπουν βέβαια οι

Έλληνες σύμφωνα με την απαίτηση του Γερμανού Διοικητή. Ξημέρωσε λοιπόν στη Σύμη και η επόμενη μέρα. Η 8η Μαΐου 1945, η μέρα που υπογράφηκε ξανά η παράδοση των Δωδεκανήσων και της τελευταίας φρουράς των Γερμανών. Αυτή τη φορά όμως στον Αρχιστράτηγο της Μέσης Ανατολής Τσάρλς Πάγκετ (Charles Tolver Paget) και στον Ναύαρχο (Tennant). Η Συμφωνία έγινε στο Γυαλό, στην οικία Καμψωπούλου που σήμερα είναι το μικρό ξενοδοχείο «Katerinates» δίπλα στην Alpha Bank. Παρίστατο ο Βρετανός Ταξίαρχος Τζέιμς Μόφφατ (James Moffat) με τους επίσης Βρετανούς Συνταγματάρχες Άκλαντ και Μπάϊρντ (Baird), ο Γάλλος Πλοίαρχος Λεζ (Legge) και ένας Ινδός Αξιωματικός. Αντιπρόσωπος της Ελλάδας ήταν ο Διοικητής του Ιερού Λόχου Συνταγματάρχης Τσιγάντες και ο Πλωτάρχης Ιάσων Θεοφανίδης Β.Ν. Ο Άγγλος Ταξίαρχος είπε απευθυνόμενος στον Γερμανό Διοικητή: «Δέχεστε να υπογράψετε την άνευ όρων παράδοση των στρατευμάτων σας;». Το βλέμμα του Βάγκενερ έγινε ακόμα πιο σκληρό. Η φωνή βγήκε βραχνή από μέσα του: «Εκτελώ διαταγές! Αν είχα το δικαίωμα ποτέ δεν θα υπέγραφα!». Αυτά είτε, έσκυψε στο έγγραφο και υπέγραψε! Εκείνη τη στιγμή ο Υπασπιστής του, ένας πανύψηλος Υπολοχαγός που παρακολουθούσε την σκηνή δακρυσμένος πήγε να ξεσπάσει σε κλάμα. Τον σταμάτησε όμως απότομα σαν ριπή πολυβόλου το παγερό βλέμμα του προϊσταμένου του. Στη συνέχεια ο Στρατηγός αμίλητος έβγαλε το πιστόλι του και το παρέδωσε στον αρχαιότερο Αξιωματικό, στον Ταξίαρχο Μόφφατ. Αυτός αμέσως το έδωσε στον Συνταγματάρχη Χριστόδουλο Τσιγάντε, λέγοντάς του: «Αυτό το τρόπαιο ανήκει σε εσάς και στον Ιερό Λόχο». Ο Γερμανός τότε μέσα στην μεγάλη του θλίψη είδε με αυτόν τον τρόπο τη συμβολική ικανοποίηση της τελευταίας επιθυμίας του. Ήταν σαν να παραδίδεται σε Έλληνες. Σε αυτούς που θαύμαζε! Έστρεψε το ψυχρό αλλά και γεμάτο μελαγχολία βλέμμα του στον Ταξίαρχο και επιδοκιμάζοντας την πράξη περιορίστηκε στο να πει «ja» δηλαδή «ναι». Μια λακωνική φράση που σήμαινε τόσα πολλά για την εκτίμηση του στο Έθνος και στην Ιστορία μας. Στη συνέχεια αμίλητος και βλοσυρός αποχώρησε.

Όταν ήρθε η ώρα για να επιστρέψει ο Γερμανός Στρατηγός στη Ρόδο η Τορπιλάκατος ξεκίνησε πρώτη. Βγήκε γρήγορα από τον λιμένα και απομακρύνθηκε. Στον ιστό της δεν κυμάτιζε πια η Σημαία της, ούτε το σήμα του Στρατηγού! Σε λίγο πλησίασε αργά το λιμένα της Ρόδου πλέοντας μέσα από τον διάυλο του ναρκοπεδίου που μέχρι τότε τους προστάτευε. Ακολούθησε προσεκτικά το Αντιτορπιλικό ΚΡΗΤΗ. Στις 13.00 εισήλθε η Τορπιλάκατος και έδεσε. Το Αντιτορπιλικό έδεσε και αυτό στον λιμενοβραχίονα με τη βοήθεια Γερμανών στρατιωτών. Οι Γερμανοί όταν είδαν να εξέρχεται στην ξηρά ο Έλληνας Κυβερνήτης παρατάχθηκαν παρουσιάζοντας όπλα. Σε λίγο έγινε στο φρούριο η υποστολή της Γερμανικής Σημαίας. Τα νέα είχαν ήδη διαδοθεί σε όλο το νησί. Ο κόσμος είχε πλημμυρίσει τον λιμένα. Ήθελε να καλωσορίσει το ΚΡΗΤΗ! Το πλοίο που τους έφερε την Ελευθερία. Βαστούσαν Ελληνικές σημαίες και δακρυσμένοι έψαλλαν τον Εθνικό Ύμνο ενώ τα καμπαναριά των εκκλησιών κτυπούσαν ασταμάτητα. Μετά από τόσους αιώνες τα Δωδεκάνησα ήταν ελεύθερα. Οι Γερμανοί ήταν οι τελευταίοι τους κατακτητές.

Είχε έρθει όμως η ώρα για το επόμενο καθήκον. Την ευχαριστία στην Υπέρμαχο Στρατηγό. Ο Κυβερνήτης, οι Αξιωματικοί και το υπόλοιπο πλήρωμα φορώντας την επίσημη στολή τους κατευθύνθηκαν στην Μητρόπολη. Οι περισσότεροι κινήθηκαν με γερμανικά αυτοκίνητα μέσα από ένα πλήθος που ζητωκραύγαζε. Οι Γερμανοί δεν παρέλειπαν να δείχνουν τον σεβασμό τους στους μέχρι πριν από λίγο αντιπάλους τους. Όταν μάλιστα πλησίαζε Έλληνας με μεγαλύτερο βαθμό στεκόντουσαν προσοχή και χαιρετούσαν. Ο Κυβερνήτης δεν πρόλαβε να μπει στο αυτοκίνητο. Το πλήθος τον άρπαξε στα χέρια και τον πήγε σηκωτό. Στην Μητρόπολη είχε ήδη φθάσει ο Δήμαρχος Αθανάσιος Καζούλλης. Μια

χορωδία από νεαρές Ροδίτισσες έψαλε τον Ακάθιστο Ύμνο. Με το πέρας της δοξολογίας ένας αγνός Πατριώτης εκφώνησε λόγο. Ήταν τόση η σύγχυση του που θέλοντας να προσφωνήσει το πλήρωμα του ΚΡΗΤΗ ξεκίνησε τον λόγο του με τη φράση: «Ηρωικά τέκνα της Μεγαλονήσου μας Κρήτης». Το ίδιο και ο Μητροπολίτης Απόστολος Τρύφωνος που αναφερόμενος στον Κυβερνήτη τον αποκάλεσε Πλωτάρχη Ιάσωνα, δηλαδή με τον βαθμό του και το μικρό του όνομα παραλείποντας το επώνυμο του. Σε τέτοιες στιγμές με τέτοια συγκίνηση και μετά από δουλεία πάνω από εξακόσια χρόνια, εύκολα κανείς χάνει τα λόγια του!

Στις 9 Μαΐου η Ρόδος είναι πάλι ανάστατη! Θα έφθανε επιτέλους ο Συμμαχικός Στρατός. Όλοι περιμένανε με λαχτάρα! Κάποια στιγμή οι καμπάνες κτύπησαν χαρμόσυνα. Άρχισαν να αποβιβάζονται οι Σύμμαχοι. Μαζί τους και οι Ιερολοχίτες του Συνταγματάρχη Χριστόδουλου Τσιγάντε. Οι νέοι της Ρόδου τους υποδέχθηκαν πρώτοι. Βαστούσαν Ελληνικές και Αγγλικές Σημαίες καθώς και ένα τεράστιο πανό που έγραφε «Ζήτω η Ένωσις». Ο Πρωτοσύγκελος Αρχιμανδρίτης Απόστολος Παπαιωάννου - Πιάγκος (μετέπειτα Μητροπολίτης Καρπάθου και Κάσου), ήταν ο πρώτος που προσφώνησε τον επικεφαλής Βρετανό Συνταγματάρχη Πήτερ Ακλαντ με τα παρακάτω λόγια:

«Εξοχώτατε, μετά δακρύων χαράς και συγκινήσεως χαιρετίζομεν την έλευσιν των φιλάτων Συμμάχων ημών Αγγλων, ως ελευθερωτών. Μας ελευθερώνετε από μίαν μακροτάτην και στυγεράν δουλείαν, η οποία επεχείρησε, δια μιας αυθαιρέτου και τυραννικής πολιτικής, την Εθνικήν και ψυχικήν μεταστροφήν μας, επισείσασα καθ' ημών τα εκατομμύρια των λογχών της. Ημείς όμως, πιστοί εις τας παραδόσεις και τα ιδεώδη της φυλής μας, εξήλθομεν νικηταί εκ του ανίσου αυτού αγώνος, δια να αποδειχθή ακόμη μίαν φοράν, η αδιαμφισβήτητος υπεροχή του πνεύματος επί της ύλης. Με την ψυχήν πλημμυρισμένην από αισθήματα εθνικής υπερηφανείας, χαιρετίζομεν τα συμμαχικά όπλα αλαλάζοντες: Ζήτω η Μεγάλη Βρετανία, Ζήτω το Έθνος, Ζήτω η Ένωσις».

Στην προσφώνηση απάντησε ο Συνταγματάρχης συγκινημένος από τα παραπάνω λόγια και από το φρόνημα του λαού, χωρίς να παραλείψει να επισημάνει ότι μια τέτοια μέρα είναι για όλους γιορτή. Ο λαός δεν σταμάτησε να πανηγυρίζει συγκεντρωμένος στην πλατεία Italo Balbo που μετονομάσθηκε «Πλατεία της Ελευθερίας», ενώ οι Σύμμαχοι άρχισαν να ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες για την εφαρμογή του προσωρινού καθεστώτος που ακολούθησε. Με τη νέα Συμμαχική Διοίκηση, η τήρηση της δημόσιας τάξεως και της ασφάλειας των Δωδεκανήσων ανατέθηκε στον Αρχιστράτηγο των Συμμαχικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής Στρατηγό Τσάρλς Πάγκετ. Την στρατιωτική διοίκηση ανέλαβε ο Βρετανός Ταξίαρχος Τζέιμς Μόφφατ, Γενικός Διαχειριστής ορίστηκε ο Βρετανός πάλι Συνταγματάρχης Πήτερ Ακλαντ ενώ η τήρηση της τάξεως ανατέθηκε σε Κύπριους Χωροφύλακες. Την φρουρά ενίσχυσαν και Ινδοί στρατιώτες. Με αυτό τον τρόπο ξεκίνησε μια μεταβατική περίοδος, στην οποία τα Δωδεκάνησα κατω από την Διοίκηση των Συμμάχων περίμεναν ανυπόμονα να ολοκληρωθούν οι διπλωματικές διαδικασίες για την Μεγάλη Στιγμή της Ενώσεως.

Η στιγμή αυτή δεν άργησε. Στις 10 Φεβρουαρίου 1947, υπεγράφη στο Παρίσι η Συνθήκη Ειρήνης. Σύμφωνα μ' αυτή ολόκληρο το νησιωτικό σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων με όλα τα παρακείμενα μικρότερα νησιά επιστρέφουν στην Ελλάδα. Στις 1 Απριλίου του 1947, μετά από πολλούς αιώνες, ανέλαβε επιτέλους τη Διοίκηση των Δωδεκανήσων Έλληνας. Ο Αντιναύαρχος Περικλής Ιωαννίδης, ο σύζυγος της Πριγκίπισσας Ελένης (αδελφής του Βασιλέως Γεωργίου). Τέλος στις 7 Μαρτίου του 1948, ο Βασιλιάς Παύλος με τη Βασίλισσα Φρειδερίκη, έφθασαν στη Ρόδο. Τους συνόδευαν ο Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως Κωνσταντίνος Τσαλδάρης, Υπουργοί

και άλλοι επίσημοι. Οι Στρατιωτικοί όπως είναι φυσικό είχαν την πρώτη θέση. Ο Δήμαρχος Ρόδου Γαβριήλ Χαρίτος παρέδωσε συμβολικά στον Βασιλιά το κλειδί της πόλεως και εκφράζοντας την χαρά και την εθνική ικανοποίηση όλων των Δωδεκανήσων είπε απευθυνόμενος στο Βασιλικό Ζεύγος:

"Το προαιώνιον όνειρον των Δωδεκανησίων πραγματοποιείται σήμερον και ολοκληρούται το εθνικόν έργον των. Με την συντελουμένην σήμερον ενσωμάτωσιν της πολυπαθούς Δωδεκανήσου εις την Μητέρα Ελλάδα τερματίζεται μία οδυνηρά περίοδος της ελληνικής ιστορίας και αρχίζει μία περίοδος νέα και πλήρης ελπίδων. Οι Δωδεκανήσιοι έχουν πλέον πλήρη επίγνωσιν της αποστολής των και γνωρίζουν ότι διά της ενώσεως θα συμβάλουν απ' ευθείας εις την ευημερίαν, την πρόοδον και την ακμήν της Ελλάδος. Η δε συμβολή των αυτή θα είναι πιο πολυτιμωτάτη διά την εθνικήν πνευματικήν ανάπτυξιν και το μεγαλείον του Έθνους μας. Μεγαλειότατοι!

Υπό το κράτος της πλέον ισχυράς συγκινήσεως διά την εξαιρετικήν έννοιαν την οποίαν η τύχη επεφύλασεν εις εμέ, παραδίδω εις Υμάς, τους ανταξίους συνεχιστάς της αίγλης των Βασιλέων του Βυζαντίου και του αιμινήστου αδελφού σας Γεωργίου του Β' του οποίου το πνεύμα θα σας είναι πιστός συμπαραστάτης, τας κλείδας της πόλεως της Ρόδου και των άλλων Δωδεκανήσων, με την διάπυρον ευχήν όπως συνεχίσετε την ένδοξον πορείαν Σας."

Σε λίγο Ο Βασιλιάς, η Βασίλισσα και άλλοι επίσημοι εμφανίζονται στον εξώστη του Διοικητηρίου. Ανακρούεται ο Εθνικός Ύμνος και αμέσως μετά ο Υπουργός Εσωτερικών Πέτρος Μαυρομιχάλης διαβάσει το Βασιλικό Διάταγμα:

Περί προσαρτήσεως της Δωδεκανήσου εις την Ελλάδα

Παύλος Α!

Βασιλεύς των Ελλήνων

Απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον Ιον

Αι νήσοι της Δωδεκανήσου, Ρόδος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Αστυπάλαια, Νίσυρος, Πάτμος, Χάλκη, Κάσος, Τήλος, Σύμη, Κως, Λέρος και Καστελλόριζο, ως και αι παρακείμεναι νησίδες, είναι προσηρητέμναι εις το ελληνικόν κράτος από της 28ης Οκτωβρίου 1947.

Ο παρών νόμος, ψηφισθείς υπό της Δ! Αναθεωρητικής Βουλής και παρ' ημών σήμερα κυρωθείς, δημοσιευθήτω δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του κράτους.

Εν Αθήναις τη 3η Ιανουαρίου 1948

Παύλος Α!

Έτσι ελευθερώθηκαν τα Δωδεκάνησα. Έξω από το κτίριο που υπογράφηκε η τελική Συμφωνία υπάρχει στα Ελληνικά και στα Αγγλικά η επιγραφή που μας θυμίζει το γεγονός ενώ εκεί κοντά πάνω σε βράχο διαβάσει κανείς ακόμα και σήμερα τα λόγια του Ροδίτη λογοτέχνη Φώτη Βαρέλη:

"Απόψε κρυφομίλησε η λευτεριά με μένα.

Πάψετε, Δωδεκάνησα, νάστε συλλογισμένα"

Αυτό ήταν το πρώτο χαρμόσυνο άγγελμα για την επερχόμενη ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου στη Μητέρα Ελλάδα. Δεν πρέπει όμως να ξεχάσουμε ότι η αρχή του τέλους του μαρτυρίου της θρυλικής Δωδεκανήσου ξεκίνησε εκείνο το πρωί της 7^{ης} Μαΐου 1945 από τη Σύμη με πρωταγωνιστή το Αντιτορπιλικό ΚΡΗΤΗ. Τι ωραία θα ήταν να σωζόταν και σήμερα αυτό το ηρωικό καράβι και να υπήρχε κάπου σαν ναυτικό μουσείο! Ίσως θα έπρεπε να υπάρχει και μια φωτογραφία του Στρατηγού

Βάγκενερ. Εκείνου του Γερμανού Αξιωματικού που είχε την μεγαλοφυχία να αναγνωρίσει την Αξία των αντιπάλων του!

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Από το αρχείο Ναυάρχου Ιωάννη Ιάσωνος Θεοφανίδη

Σύμη, 8 Μαΐου 1945: Ο Στρατηγός Ότο Βάγκενερ (Otto Wagener), Διοικητής των Δυνάμεων του Άξονος στο Νοτιοανατολικό Αιγαίο, μεταβαίνει για να υπογράψει την παράδοση των Δωδεκανήσων στους Συμμάχους. (Έχει δημοσιευθεί στο βιβλίο του ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Α. Αντιτορπλικό «ΚΡΗΤΗ» - Η Ιστορία ενός Πλοίου στον Πόλεμο (1943-1945))

Με ξεχωριστά e-mail σας στέλνω τις παρακάτω φωτογραφίες:

- A. Τον Αρχηγό Αιγαίου Πελάγους Ναύαρχο Ιάσωνα Θεοφανίδη που ήταν στον Πόλεμο ο Κυβερνήτης του Α/Τ ΚΡΗΤΗ
- B. Τον τότε Πλωτάρχη Ιάσωνα Θεοφανίδη που συνομιλεί με το πλήρωμα του σαν Κυβερνήτης του Α/Τ ΚΡΗΤΗ
- Γ. Τον τότε Πλωτάρχη Ιάσωνα Θεοφανίδη με τους Αξιωματικούς και Υπολόγους στην πλώρη του Α/Τ ΚΡΗΤΗ
- Δ. Τον Ιάσωνα Θεοφανίδη σαν Αντιπλοίαρχο
- E. Το Αντιτορπλικό ΚΡΗΤΗ

Από το διαδίκτυο:

Το HMS Exmoor

Ο θυρέος του HMS Exmoor

Σύμη, 8 Μαΐου 1945: Οι Σύμμαχοι υπογράφουν το πρωτόκολλο παράδοσης. Διακρίνεται πρώτος δεξιά ο Διοικητής του Ιερού Λόχου Συνταγματάρχης Χριστόδουλος Τσιγάντες.

Υπογραφή του πρωτοκόλλου παράδοσης των Δωδεκανήσων στους Σύμμαχους από τον αρχηγό των γερμανικών δυνάμεων κατοχής στρατηγό Wagener στον Άγγλο ταξίαρχο Moffat, στις 8 Μαΐου 1945 στη Σύμη.

Ο δήμαρχος Γεώργιος Χαρίτος κλιμακωρίζει το βραβείο Παύλο Α'.

Ο Βασιλιάς Παύλος και η Βασίλισσα Φρειδερίκη παρακολουθούν την παρέλαση.

Η πλάκα έξω από το κτίριο που υπογράφηκε η Συμφωνία

Το πρόγραμμα της τελετής ενσωμάτωσης την Δωδεκανήσου

Το μετάλλιο που κατασκευάστηκε με αφορμή την ύψωση της Ελληνικής Σημαίας στα Δωδεκάνησα από τον Ναύαρχο Περικλή Ιωαννίδη

ΟΔΩΠΟΡΙΚΟ στην ιστορία της Ρόδου μέσα από τους δρόμους της

Η υποστολή της αγγλικής σημαίας, ενώ ο ναύαρχος Ιωαννίδης και ο ταξίαρχος Parker ιστάνται σε στάση χειμετιμίου.

Η ελληνική σημαία υψώνεται αργά-αργά μέσα σε απεργήρατες εοδηλώσεις του λαού της Ρόδου.

Λαός και επίσημοι, γονατιστοί, παρακολουθούν την ανέγερση της ελληνικής σημαίας.